

टिआरसीसम्बन्धी दुवै आयोग गठन

सत्यनिर्माणमा थापा र बेपत्ता आयोगमा गडतौला नियुक्त

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- सरकारले सत्य निरूपण तथा मेलमिलाप आयोग र बेपत्ता पारिएका व्यक्तिको छानबिन आयोगमा अध्यक्ष र सदस्य नियुक्त गर्ने मन्त्रिपरिषद्को निर्णय

- ▶ सत्य निरूपण तथा मेलमिलाप आयोग र बेपत्ता पारिएका व्यक्तिको छानबिन आयोगमा अध्यक्ष र सदस्य नियुक्त गर्ने मन्त्रिपरिषद्को निर्णय
- ▶ गभर्नर सिफारिस समिति पुनर्गठन, अर्थमन्त्री नेतृत्वको समितिमा पूर्वगभर्नर महाप्रसाद अधिकारी र अर्थविद् डा. पोषराज पाण्डे सदस्य

सरकारका प्रवक्ता एवं सञ्चार तथा सूचना प्रविधिमन्त्री पृथ्वी सुब्बा गुरुङले मन्त्रिपरिषद् बैठकले बेपत्ता पारिएका व्यक्तिको छानबिन आयोग र सत्य निरूपण तथा मेलमिलाप आयोग ऐन, २०७१ बमोजिम गठित सिफारिस समितिको सिफारिसबमोजिम दुवै आयोगका अध्यक्ष र सदस्य नियुक्त गर्ने निर्णय भएको जानकारी दिए ।

मन्त्री गुरुङका अनुसार सत्य निरूपण तथा मेलमिलाप आयोगको अध्यक्षमा बरिष्ठ अधिवक्ता महेश थापालाई नियुक्त गरिएको छ । यस्तै, बेपत्ता पारिएका व्यक्तिको छानबिन आयोगको अध्यक्षमा पूर्वमुख्यसचिव लीलादेवी गड्तौलालाई नियुक्त गर्ने निर्णय भएको उनले बताए । सखुवासभा थापा कर्पोरेट कानूनका विज्ञ हुन् । यसैगरी गड्तौला नेपालकी पहिलो महिला मुख्यसचिव हुन् ।

सत्य निरूपण तथा मेलमिलाप आयोगको सदस्यमा अचुतप्रसाद भण्डारी (जाजरकोट), डा. टीकाप्रसाद ढकाल (पाँचथर), पदमबहादुर शाही (जुम्ला) र कुमारी कौशल्य ओझा (कञ्चनपुर) नियुक्त भएका छन् । बेपत्ता पारिएका व्यक्तिको छानबिन आयोगको सदस्यमा गोपालनाथ योगी (सल्यान), अरिनप्रसाद थपलिया (भुपा), सिर्जना पोखरेल (काठमाडौं) र विनिता नेपाली (कास्की) लाई नियुक्त गरिएको छ ।

▶ क्रमशः पृष्ठ २ मा

सरकारी खर्चमा बेथिति

१२ खर्ब ८४ अर्ब नाघ्यो बेरुजु

एक वर्षमा थपियो ९१ अर्ब ५९ करोड

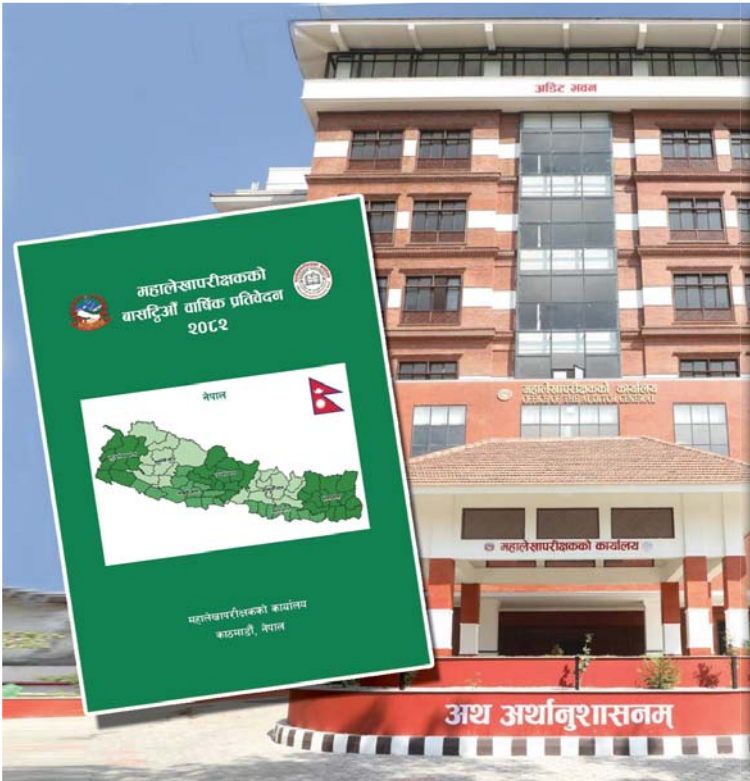
■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- पछिल्लो एक वर्षमा सरकारको अनियमित खर्च अर्थात् बेरुजु ९१ अर्ब ५९ करोड रूपैयाँभन्दा बढी थपिएको छ । महालेखापरीक्षकको कार्यालयले बुधवार सार्वजनिक ६२औं प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्दै बेरुजुको चाड बढेर १२ खर्ब ८४ अर्ब रूपैयाँभन्दा बढी पुगेको औल्याएको हो । यसले सरकार खर्चमा बढ्दो बेथितिलाई उजागर गरेको छ ।

प्रतिवेदनअनुसार संघीय सरकारी कार्यालय, प्रदेश सरकारी कार्यालय, स्थानीय तह र संस्थातर्फ लेखापरीक्षणबाट औल्याइएको अद्यावधिक बेरुजु सात खर्ब ३३ अर्ब ९९ करोड नौ लाख रूपैयाँ बराबर छ । अद्यावधिक बेरुजु गत वर्षकोभन्दा ९.४५ प्रतिशतले बढेको छ ।

त्यस्तै, अतिरिक्त लेखापरीक्षण वक्यौता, राजस्व वक्यौता, शोधभर्ना लिनुपर्ने वैदेशिक अनुदान तथा ऋणको कारबाही गरी टुंगो लगाउनुपर्ने रकम पाँच खर्ब ५१ अर्ब एक करोड रूपैयाँ गरी कुल १२ खर्ब ८४ अर्ब २० करोड रूपैयाँबराबर पुगेको हो । यसरी हालसम्मको कूल बेरुजु १२ खर्ब ८४ अर्ब २० करोड रूपैयाँ नाघेको प्रतिवेदनमा उल्लेख छ । पछिल्लो एक वर्ष अर्थात् आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा मात्रै ९१ अर्ब ५९ करोड ७९ लाख रूपैयाँ बराबर बेरुजु थपिएको महालेखाको प्रतिवेदनमा उल्लेख छ । महालेखाले तीनवटै तहका सरकार र तिनको मातहतमा रहेका सार्वजनिक निकाय तथा संगठित संस्थाको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को लेखापरीक्षणबाट देखिएको बेरुजुको स्थिति, लेखापरीक्षण प्रतिवेदनको कार्यान्वयन स्थिति तथा भविष्यमा गर्नुपर्ने सुधारलागतका विषय समेटेर प्रतिवेदन सार्वजनिक गरिएको हो ।

▶ क्रमशः पृष्ठ २ मा

धेरै बेरुजु भएका मन्त्रालय	
अर्थ मन्त्रालय	३३ अर्ब ७१ करोड १७ लाख
भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय	६ अर्ब ४३ करोड ६४ लाख
रक्षा मन्त्रालय	१ अर्ब ६७ करोड १४ लाख
भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण	१ अर्ब ५० करोड ६५ लाख
परराष्ट्र मन्त्रालय	१ अर्ब ५ करोड ३३ लाख
ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइ मन्त्रालय	६५ करोड ८० लाख
सहरी विकास मन्त्रालय	६२ करोड ०९ लाख
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय	५० करोड २३ लाख
उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	३८ करोड ४९ लाख
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय	२३ करोड ६० लाख

- ▶ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को लेखापरीक्षणबाट ९१ अर्ब ५९ करोड ७९ लाख रूपैयाँ बेरुजु थपियो
- ▶ अद्यावधिक बेरुजु सात खर्ब ३३ अर्ब १९ करोड नौ लाख रूपैयाँ कायम
- ▶ हालसम्मको कूल बेरुजु १२ खर्ब ८४ अर्ब २० करोड रूपैयाँ नाघ्यो
- ▶ कूल बेरुजुको ७०.६१ प्रतिशत अर्थात् ३३ अर्ब ७१ करोड १७ लाख रूपैयाँ बेरुजु अर्थ मन्त्रालयमा
- ▶ बेरुजु गत वर्षकोभन्दा ९.४५ प्रतिशतले वृद्धि
- ▶ संघीय, प्रदेश सरकारी निकाय र स्थानीय तह, संगठित संस्था, समिति र अन्य संस्थासमेतको ९४ खर्ब ६२ अर्ब ३६ करोड रूपैयाँको लेखापरीक्षण
- ▶ संघीय सरकारी कार्यालयतर्फ ४७ अर्ब ७४ करोड रूपैयाँ बेरुजु
- ▶ प्रदेशतर्फ चार अर्ब २० करोड रूपैयाँ र स्थानीय तहतर्फ २५ अर्ब ३२ करोड रूपैयाँ बेरुजु कायम
- ▶ समिति र अन्य संस्थातर्फ १४ अर्ब ३३ करोड रूपैयाँ बेरुजु
- ▶ संघीय सरकारी कार्यालयतर्फ एक हजार १०५ कार्यालय र प्रदेशका ३३३ कार्यालयमा देखिएन बेरुजु
- ▶ यो वर्ष लेखापरीक्षणबाट १४ अर्ब ४८ करोड ४१ लाख रूपैयाँ असुल

बेरुजुको अखडा अर्थ मन्त्रालय

मुलुकको अर्थतन्त्रको बागडोर सम्हाल्ने अर्थ मन्त्रालय नै बेरुजुको अखडा बनेको छ । महालेखापरीक्षकको प्रतिवेदनअनुसार सबैभन्दा धेरै बेरुजु अर्थमा देखिएको हो । अर्थ तथा सो मन्त्रालय मातहतका निकायमा ३३ अर्ब ७१ करोड १७ लाख रूपैयाँ बेरुजु कायम भएको प्रतिवेदनमा उल्लेख छ । यो कूल बेरुजुको ७०.६१ प्रतिशत हो ।

प्रतिवेदनअनुसार यो वर्ष

अर्थ र सो मन्त्रालयअन्तर्गतका निकायहरूतर्फ कूल २४ खर्ब ६७ अर्ब ९३ करोड छ लाख रूपैयाँबराबरको लेखापरीक्षण भएको थियो । उक्त लेखापरीक्षणबाट १.३७ प्रतिशत बेरुजु कायम भएको प्रतिवेदनमा उल्लेख छ । बेरुजु कायम भएको ३३ अर्ब ७१ करोड १७ लाख रूपैयाँमध्ये १२ अर्ब ९१ करोड ४४ लाख रूपैयाँ असुल गर्नुपर्ने बेरुजु देखिएको छ ।

▶ क्रमशः पृष्ठ २ मा

सन्दर्भः वैदेशिक रोजगार

सिण्डिकेटविरुद्ध संघको खबरदारी

कूनै पनि हालतमा सिण्डिकेट मान्दैनौं : **-भुवनसिंह गुरुङ**

सिण्डिकेट ल्याइए मलेसियाको रोजगारी नै बन्द गर्नुपर्छ : **-प्रेम कटुवाल**

सिण्डिकेट ल्याउन खोज्ने व्यवसायीहरूको नाम सार्वजनिक गरौं : **-रोहन गुरुङ**

कानुनले बर्जित गरेको सिण्डिकेट ल्याउन लाग्नेहरू सजायको आगीदार बन्नुपर्छ : **-जनक रावल**

■ ममता थापा

काठमाडौं- नेपाल वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संघले वैदेशिक रोजगार व्यवसायमा एकाधिकार (सिण्डिकेट) लागू हुन नदिने घोषणा गरेको छ । संघले बुधवार सिण्डिकेटविरुद्ध खबरदारी तथा विरोध कार्यक्रम नै राखेर यस्तो घोषणा गरेको हो ।

मलेसियामा रोजगारी खुलेसँगै त्यहाँ सीमित व्यवसायीले मात्र कामदार पठाउन पाउनेगरी सिण्डिकेट लागू गर्ने प्रयास भइरहेको भन्दै संघले विरोध जनाउँदै आएको छ । यस्तो आशंका व्यापक हुन थालेपछि संघले त्यसविरुद्ध खबरदारी गर्न

विरोध कार्यक्रम आयोजना गरेको बताएको छ । वैदेशिक रोजगार व्यवसायलाई स्वस्थ प्रतिस्पर्धात्मक र मर्यादित बनाउन व्यवसायीको ऐक्यबद्धता जुटाउने उद्देश्य पनि उक्त कार्यक्रमको रहेको बताइएको छ । कार्यक्रममा संघका अध्यक्ष भुवनसिंह गुरुङले कूनै पनि हालतमा सिण्डिकेट मान्य नहुने बताए । उनले सिण्डिकेट ल्याउने सपना देखेहरूलाई व्यवसायबाट हात धुन तयार हुनसमेत चेतावनी दिए । वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संघ सिण्डिकेट ल्याउन खोजेहरूकाविरुद्ध जस्तोसुकै कदम चाल्न पनि तयार छ, गुरुङले भने । सबै व्यवसायीले निर्बाधरूपमा व्यवसाय गरेर जीविकोपार्जन गर्न पाउनुपर्ने भन्दै एकाधिकार ल्याउने सपना देखे उनीहरू स्वयंका लागि आत्मघाती हुने उनले बताए ।

संघका पूर्वअध्यक्ष रोहन गुरुङले सीमित व्यवसायीले मात्र काम गर्न पाउने भए मलेसियाको रोजगारी बन्द गरिनुपर्ने बताए । व्यवसायीहरूबीच अन्य कुरामा असहमति भए पनि सिण्डिकेटको विषयमा एक ढिक्का हुनुपर्नेमा उनले जोड दिए । यदि सिण्डिकेट लागू भए संघ जवाफदेही हुनुपर्ने भएकाले यसमा हौसियार हुन वर्तमान कार्यसमितिलाई सुझावसमेत दिए ।

'संघका साथीहरू कोही पनि सिण्डिकेटको पक्षमा हुनुहुन्न । उनहरू यो ल्याउन चाहनुहुन्न भन्ने सबैलाई थाहा छ । तर यदि सिण्डिकेट आइहाल्यो भने संघले नै हो जवाफ दिने,' पूर्वअध्यक्ष गुरुङले भने । संघले 'हामी सिण्डिकेट मान्दैनौं' भनेर मात्र जिम्मेवारी पूरा नहुने उनको भनाइ छ । सिण्डिकेट ल्याउन खोजेहरू

व्यवसायभित्रै रहेकाले प्रतिबद्धतापत्र लिएर नआउने मलेसिया काम गर्ने व्यवसायीहरूको नाम सार्वजनिक गर्न संघ उनले संघसँग माग गरे ।

संघका अर्का पूर्वअध्यक्ष प्रेम कटुवालले पनि सिण्डिकेट ल्याइए मलेसियाको रोजगारी नै बन्द गरिनुपर्ने बताए । यदि मलेसियालाई नेपाली कामदार चाहिन्छ भने अन्य मुलुकमा जसरी काम हुन्छ त्यसैगरी काम गर्न पाउनुपर्ने उनको भनाइ छ ।

प्रगतिशील वैदेशिक रोजगार व्यवसायी मञ्चका अध्यक्ष जनक रावलले अन्तरष्ट्रिय कानुनले वर्जित गरेको सिण्डिकेट ल्याउन कोही लागेको भए उनीहरू सजायको भागीदार हुन तयार भएर बस्न चेतावनी दिए ।

▶ क्रमशः पृष्ठ २ मा

साउदीमा अलपत्र परेका नेपालीको उद्धार गर्न माग

- ♦ साउदीस्थित सेन्ट्रन इन्टरनेसनल कम्पनी लिमिटेड बन्द भएपछि सो कम्पनीमा कार्यरत ४६९ जना नेपाली अलपत्र परेकाले तत्काल उद्धार र सहयोग गर्न सरकारको ध्यानकर्षण
- ♦ कम्पनी बन्द भएपछि नेपाली कामदारले दुई महिनादेखि नौ महिनाको तलब नपाएको जानकारी

काठमाडौं (प्रैस)- साउदी अरबमा रोजगारदाता कम्पनी बन्द भएर अलपत्र परेका नेपालीलाई उद्धार गर्नुपर्ने विषय सुनदमा उठेको छ । प्रतिनिधिसभाको बुधवारको बैठकमा नेकपा एमालेका मुख्य सचेतक महेशकुमार बर्तौलाले उक्त विषय उठाएका हुन् ।

उनले साउदी अरबमा रोजगारदाता कम्पनी बन्द भएर अलपत्र परेका नेपालीको उद्धार गर्न सरकारको ध्यानकर्षण गराए । बैठकको आकस्मिक समयमा उनले साउदी अरबको जुबेल सहरस्थित सेन्ट्रन इन्टरनेसनल कम्पनी लिमिटेड बन्द भएपछि सो कम्पनीमा कार्यरत ४६९ जना नेपाली अलपत्र परेकाले तत्काल उद्धार र सहयोग गर्न सरकारको ध्यानकर्षण गराए ।

'रोजगारदाता कम्पनी बन्द हुँदा कामविहीन भएका ४६९ मध्ये २२६ जनाले नेपाल फर्कन चाहेका छन् । त्यहाँको दूतावासमा सम्पर्क गरेर उनीहरू नेपाल फर्कन चाहेका बताएका छन्,' सांसद

बर्तौलाले भने, 'रोजगारविहीन भएकामध्ये २४३ जनाले अन्य कम्पनीमा काम गर्ने वातावरण मिलाउन आग्रह गरेका छन् ।' कम्पनी बन्द भएपछि दुई महिनादेखि नौ महिनाको तलब पनि नेपाली कामदारले नपाएका बताउँदै उनले तलबका लागि कम्पनीको व्यवस्थापनलाई पटक-पटक ध्यानकर्षण गराउँदा पनि कुनै वास्ता नगरिएको सदनलाई जानकारी गराए । 'कामविहीन भए पनि ती नेपाली अहिले शिबिरमा बसिरहेका छन्, त्यहाँ खानाको समस्या छ, विरामी परेका छन्, स्वास्थ्य उपचार पाएका छैनन्,' सांसद बर्तौलाले भने, 'नेपाल फर्कन चाहनेले भिसा बन्द भएकाले स्वदेश आउन पाएका छैनन्, यथोचित ती नेपालीको उद्धार गरी आवश्यक सहयोग र सहजीकरणमा जुटन म सरकारसँग आग्रह गर्छु ।'

सांसद मनिष भाले वैदेशिक रोजगारीमा रहेका नेपालीले भोद्वै आएका समस्या समाधानका लागि सम्बन्धित मुलुकमा रहेका नेपाली दूतावासलाई सक्रिय बनाउन माग गरे ।

श्रेष्ठ नेतृत्वको एनआरएनएलाई
ओलीले नमान्ने, पराजितहरूको
समूह भएको आरोप

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले एकता सम्मेलनबाट महेश श्रेष्ठ नेतृत्वमा निर्वाचित गैरआवासीय नेपाली सङ्घ (एनआरएनए)लाई पराजितहरूको समूह भएको बताएका छन् । आइतबार बढी केसी नेतृत्वको एनआरएनएले आयोजना गरेको एनआरएन ग्लोबल कन्फरेन्स-२०२५ मा पुगेका ओलीले यस्तो बताएका हुन् ।

‘उहाँहरूले गल्लीले त्यसलाई सम्मेलन भन्नुभयो। निर्वाचित अध्यक्ष हुँदाहुँदै पराजित भएकाहरूको भेलाको यो चाहिँ आधिकारिक भने, यो शोभनीय हुन सक्दैन,’ ओलीले भने,
‘क्रांतिक ४ गतेसम्म यसको समय कायम छ। यो कार्यसमिति नै निरन्तरता देखिन्छ। हारेका १७ जनालाई अर्को संगठन बनायौं भन्न मिल्छ ?’

जापानका एनआरएनए
नेता श्रेष्ठ वैशाख २१ गते
भएको एकता सम्मेलनबाट
अध्यक्ष बनेका हुन् । ओलीले
उक्त सम्मेलनलाई सम्मेलन नै
भन्न नमिल्ने तर्कसमेत गरे ।
शेष घलेको नेतृत्वमा भएको
'एकता सम्मेलन' आयोजना
गरेको परराष्ट्रमन्त्री डा. आरजु
राणा देउवा पुगेकी थिइन् ।

सम्मेलनमा माओवादी अध्यक्ष पुष्पकमल दाहाल पनि पुगेका थिए । निम्तो पाएका ओलीले आफू नजानुका कारण खुलाउँदै भने, 'म पनि समापन समारोहमा जान लागेको थिएँ । त्यहाँ र रणमैदान हुन लागेको छ । हानाहान, ठोठाठोठ । विदेशमा गएर के सिके नेपालीले ? भन्ने भयो ।'

आइतवारको कन्वलेभमा परराष्ट्रमन्त्री देउवालार्इ थिने निम्तो १५। तर देउवाल आफू सगरमाथा संवादमा व्यस्त रहेको भन्दै उपस्थित भइदन्नु । ओलीले एकता सम्मेलन कालिकमा हुनेसमेत बताए । 'विधि पुन्याएर सम्मेलन गर्नुस् । अधिवेशन हुनुअघि आईसीसीको निर्वाचन हुनुपर्ला । अक्टोबर ११ समय छुन् ।' ओलीले भने, 'यो एकताको सम्मेलन गर्ने समय नै हैन । दसैँमा त सबै घर आउँछन् । हल गर्ने त नेपालकै मान्छे जम्मा गरेर भइहाल्छ नि । नत्र प्रतिनिधिहरू भुनिएका । नभए स्वेच्छाचारिता हुन्छ ।'

एकता सम्मेलनपछि दुई टुक्रा भएक अन्तरआन्दोलन कुनै पनि हालतमा नफुटने दावी ओलीले गरे । ओलीले संकीर्ण भावना लिए घरघरमै बस्दा ठीक हुनेसमेत सुझाए । 'विभाजनको प्रयास सफल हुन्न । यो कुनै पलायन टिकल पार्टीको संस्था हैन,' ओलीले भने, 'संकीर्ण भावना लिने हो भने घरघरमा बसे हुन्छ । यस्तो भावनाले त एक ठाउँमा बस्ने सकिँदैन ।'

विदेशी लगानी भित्रचाउने
र नेपालको विदेश सम्बन्ध
उच्चस्तरीय बनाउने
उद्देश्यसहित स्थापना भएको
एनआरएनए अहिले यसरी
नै दलको राजनीति गर्ने
थलो बनेको छ । आफूलाई

सच्याइएको सूचना

मिति २०८२/१/३१ गते
डिभिजन वन कार्यालय
रौतहटको सूचनामा मधेश
प्रदेश वन तथा वातावरण
मन्त्रालय प्रदेश वन
निर्देशनालय डिभिजन वन
कार्यालय रौतहट हुनुपर्नेमा
प्राविधिक कारणले अन्यथा हुन
पुगेकाले सच्याइएको छ ।

व्यावसायिक लगानीकर्ता
 भन्ने पनि नेपाली कांग्रेस,
 नेकपा एमाले र माओवादी
 केन्द्रको गोठी बन्दै आएका
 एनआरएनए अभियन्ताहरू
 एकता सम्मेलनका लागि
 हायात होटलमा जुटेका थिए ।
 चर्को विवाद कायमै रहेको
 समयमा तत्कालका लागि
 सार्न भनिएकोमा परराष्ट्रमन्त्री
 देउवाको उपस्थितिमा जापान
 निवासी व्यवसायी श्रेष्ठलाई
 अध्यक्ष बनाएका थिए । १९औं
 महाधिवेशनमा पारित आरके
 शर्माको पनि अध्यक्षमा चाहना
 भए पनि अन्तिममा उले
 श्रेष्ठलाई अध्यक्षको रूपमा
 स्वीकारोपछि परराष्ट्रमन्त्री देउवा
 महाधिवेशनस्थल पुगेको थिइन् ।

यसअघि फुटबाट
जोगाउन भन्दै १०औं
महाधिवेशनका तीन जना
अध्यक्ष बनेका थिए । जसमा
डा. वद्री केसी, कुल आचार्य र
रविना थापा पालैपातो अध्यक्ष
बने । सर्वोच्चले यो समिति
नै अवैधानिक भनेर घोषणा
गरिदियो जतिबेला डा. केसीको
नेतृत्वमा नयाँ कार्यसमिति
आइसकेको थियो ।

उक्त महाधिवेशन बंदर
भएसँगै शेष घले नेतृत्वको
एनआरएनए ब्युतिएको
थियो । २०७८ पछि
एनआरएनले २०८० कात्तिकमा

होटल सोलीमा ११औं
महाधिवेशन गरेको थियो ।
निर्वाचनमा केसी एक हजार
३७८ मत ल्याएर विजयी
भएको घोषणा गरिएको थियो ।
यस्तै शर्माले एक हजार २८१
प्रेष्ठले एक हजार २२४ मत
प्राप्त गरेका निर्वाचन समितिले
घोषणा गरेको थियो ।

मत परिणाम घोषणासँगै
शर्मा र श्रेष्ठले निर्वाचन
बहिष्कार गर्दै शर्माले अर्कै
समिति बनाए। त्यतिबेला अहिले
भएको एकता महाधिवेशनबाट
निर्वाचित श्रेष्ठ पनि असन्तुष्ट
थिए। शर्मा नेतृत्वको
एनआरएनएले श्रेष्ठलाई
सल्लाहकार बनाएको थियो।

छले नेतृत्वको
उच्चस्तरिय समितिमा
उनीसहित उपेन्द्र महतो, जीवा
लामिछाने, देवमान हिराचन,
भवन भट्ट, रामप्रताप थापा,
कुमार पन्त, विनोद कुँवर,
उमेशकुमार पण्डासैनी, जानकी
गुरुङ्ग, कुल आचार्य, वद्री केसी
र रविना थापा थिए। संस्थापक
अध्यक्ष महतोले विज्ञप्ति
जारी गर्दै मे महानिमा एकता
महाधिवेशन भए आफू सहभागी
नहुने बताएका थिए। यसैगरी
पूर्वअध्यक्षहरु लामिछाने, भट्ट,
पन्त, संस्थापक थापा र
केसी महतो पक्षमा देखिंदै
आएका छन्।

गुल्मी- गुल्मीको सत्यवत
गाउँपालिकाले कृषि
एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालनमा
ल्याएको छ । कृषकहरूले उत्पादन
गरेका कृषिउपजलाई सहजरूपम
आन्तरिक एवं बाह्य बजारसम्म
निर्यात गर्न सहयोग पुऱ्याउन
उद्देश्यले पालिकाले कृषि एम्बुलेन्स
सञ्चालनमा ल्याएको हो ।
गाउँपालिका अध्यक्ष टीकार
पाण्डेले गाउँपालिका र संघी
सरकारको लागत साभेदारीम
३४ लाख ७० हजार मूल्यमा कृषि
एम्बुलेन्स खरिद गरी सञ्चालनमा
ल्याइएको जानकारी दिए । यहा
उत्पादित कृषिउपज समग्र
बजारसम्म पुऱ्याउन नसक
विसानहरूले ठूलो आर्थिक समस्या
भोग्दै आएका छन् ।

उक्त एम्बुलेन्स पालिकाला सहकारीलाई सञ्चालनका लागि जिम्मा दिएको जनाइएको छ, सहकारीले किसानद्वारा उत्पादित तरकारी खरिद गर्ने र बजारसम्म पुर्‍याउने जनाएको छ । यसरी

खरिद गरी विक्री गरेपछि किसानको खातामा रकम जम्मा गरिदिने व्यवस्था मिलाइएको अध्यक्ष पाण्डेले जानकारी दिए ।
कृषि एम्बुलेन्स सञ्चालन भएसँगै

किसानहरुले उत्पादित सामग्री सहजजस्रमा बजारसम्म पुर्‍याउन सजिलो हुने भएको छ । यसले कृषकलाई प्रोत्साहन गर्नुका साथै उत्पादनमासम्मको बृद्धि हुने अपेक्षा गरिएको गाउँपालिका उपाध्यक्ष निरमाया त्रामुले बताइन् । उत्पादित कृषीउपज सोभै कृषकबाट उपभोक्तासम्म पुग्ने र कृषकले पनि उचित मूल्य पाउने भएपछि उत्पादित भएका उनले उल्लेख गरिन् ।

कृषि एम्बुलेन्स सञ्चालन
गर्नका लागि पालिकास्तरीय
थाप्ने सत्यवती कृषि बजार
समिति र प्रत्येक वडामा
उपसमिति गठन गरिएको
छ । साथै प्रत्येक वडाको
टोलटोलमा संकलन केन्द्र
राखिएको गाउँपालिकाका प्रमुख

प्रशासकीय अधिकृत कमलप्रसाद भुसालले बताए । यसरी संकलन गरिएका तरकारी कृषिउपज विपणन केन्द्र बुटवलमा लैजाने व्यवस्था मिलाइएको उनले जानकारी दिए । गाउँपालिकाले कृषिउपज बिक्रीका लागि बुटवलमा २

नम्बर सटर भाडामा लिएको छु । कृषिउपज विक्री केन्द्र बुटवल सहकारीलाई सहूलियत दरमा स उपलब्ध गराउँदै आएको छु । गत उक्त सटरबाट १०० टन तरकारी विक्री भएको थियो । पालिका व्यावसायिकरूपमा सागसब्ज

खेती गर्ने कृषकहरु बढेकाले यस
पटक २०० टन तरकारी बिक्री
गर्ने लक्ष्य राखिएको पालिकाका
अध्यक्ष पाण्डेले बताए । पालिकाले
उत्पादनको आधारमा कृषकलाई
अनुदान उपलब्ध गराउँदै
आएको छ । रासस

[illegible][illegible]

कर्जा चुक्ता भुक्तानी गर्ने सम्बन्धी ३५ (पैंतिस) दिने अत्यन्त जरुरी सूचना
(प्रकाशित मिति २०८२ साल जेठ महिना १ गते विहीवार)

यस विकास बैङ्कको विभिन्न शाखा कार्यालयहरूबाट तपशिलमा उल्लेखित ऋणीहरूले विभिन्न कर्जा शीर्षक अर्न्तर्गत लिएको कर्जाको साँवा, ब्याज र अन्य दे दस्तुर समेत तिर्नु भुक्नुने सम्बन्धमा बैङ्कसँग गरेको शर्त कर्तुवपालन उल्लङ्घन गर्नु भएको र बैङ्कबाट पटक पटक मौखिक तथा लिखित रुपमा तरताकेता गर्दा समेत सो कर्जाको तिर्नु भुक्नुनु पर्ने साँवा, ब्याज तथा हर्जाना समेत चुक्ता भुक्तानी गर्ने आउने तर्फ कुनै चारो नदेखाउनु भएको र नडाउनु भएकोले यो सूचना प्रकाशित भएको मितिदेखि ३५ (पैंतिस) दिन बिचमा बैङ्कलाई तिर्नु चुक्नुनु पर्ने सम्पूर्ण साँवा, ब्याज तथा हर्जाना ब्याज समेत चुक्ता भुक्तानी गर्ने आउनुहुन यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ । उक्त अवधि बिच तपाईंले यस संस्थाबाट लिएको कर्जाको साँवा, ब्याज र अन्य दे दस्तुर चुक्ता भुक्तानी नगरेमा सूत्रक्षणा तपाईंले लेखिदिनेको सम्पूर्ण अर्ज अर्ज समष्टि बैङ्क तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन २०७३ को दफा ५७ उपदफा १ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी धितो लिलाम विक्री गरी वा सो वाट समेत सँय्काको सम्पूर्ण लेना रकम असुल उपर नभएमा प्रचलित कानून अनुसार कारवाही गरी बैङ्कले आफ्नो लेना रकम असुल उपर गर्नुका साथै तपाईं ऋणी तथा व्यक्तितगत धनगन्नामीकर्ता समेतलाई नेपाल राष्ट्र बैङ्कको निर्देशन बमोजिम कर्जा सूचना केन्द्र लि.को कालो सूचीमा समावेश गर्नजस्ये व्यहोरा समेत जानकारी गरिन्छ ।

१) शाखा कार्यालय : नागदुङगा शाखा	तपशिल	कर्जा शीर्षक : व्यापारिक आवाधिक कर्जा
ऋणीको विवरण		
नाम : जेन मोबाइल एण्ड इलेक्ट्रोनिक्स प्रोपाइटरको नाम : जमिउल्ला मिया प्रा.फ.र.नं. : २५६९१/०७८/०७९ वता मिति : २०७८/१२/२१ दर्ता गर्ने कार्यालय : आपूर्ति तथा उपभोक्ता संरक्षण विभाग फर्मको ठेगान : कास्की जिल्ला पोखरा म.न.पा. वडा नं. १३		
व्यक्तिगत धनबनमानीकतारहको विवरण		
१) रफिउल्ला मियाको नाति समिउल्ला मियाको छोरा कास्की जिल्ला पोखरा म.न.पा. वडा नं. १३ वस्ने जमिउल्ला मिया (ना.प्र.नं. : १०२४३१ जारी मिति र जिल्ला : २०५७/०१/२१, कास्की)		
२) समिउल्ला मियाको बहुराी जमिउल्ला मियाको पत्नी कास्की जिल्ला पोखरा वडा नं. १३ हाल, पोखरा म.न.पा. वडा नं. १३ वस्ने मजिदा खातुन (ना.प्र.नं. : ४६१००१/१३८२५, जारी मिति र जिल्ला : २०६७/१०/०२, कास्की)		
३) रफिउल्ला मियाको बहुराी समिउल्ला मियाको पत्नी कास्की जिल्ला पोखरा वडा नं. १३ हाल, पोखरा म.न.पा. वडा नं. १३ वस्ने तसलमा मियानी (ना.प्र.नं. : ३४, जारी मिति र जिल्ला : २०४६/०२/२१, कास्की)		
४) सनउल्ला मियाको नाति रफिउल्ला मियाको छोरा कास्की जिल्ला पोखरा वडा नं. १३ हाल, पोखरा म.न.पा. वडा नं. १३ वस्ने समिउल्ला मिया (ना.प्र.नं. : १०४९९१, जारी मिति र जिल्ला : २०५७/०४/११, कास्की)		

२) शाखा कार्यालय : बूटवल शाखा	कर्जा शीर्षक : लघुउद्यम कर्जा
ऋणीको विवरण खुम बहादुर कार्कीको बुहारी कृष्ण बहादुर कार्कीको पत्नी रूपन्देही जिल्ला बूटवल उ.म.न.पा. वडा नं. ६ हाल, वडा नं. ४ वस्ने निर्मला कार्की (ना.प्र.नं.: ३७२०२४/७९७४४, जारी मिति र जिल्ला : २०६९/०९/०१, रूपन्देही) व्यक्तिगत धनजमातीकतहरूको विवरण १) भिम बहादुर कार्कीको नाति खुम बहादुर कार्कीको छोरा पाल्पा जिल्ला तानसेन न.पा.वडा नं. ७ हाल, रूपन्देही जिल्ला बूटवल उ.म.न.पा. वडा नं. ४ वस्ने कृष्ण बहादुर कार्की (ना.प्र.नं. : ३९-०१-७२-०१३९६, जारी मिति र जिल्ला : २०७२/०२/१५, पाल्पा) २) जग विर खत्री क्षेत्रीको नाति लाल बहादुर खत्री क्षेत्रीको छोरा पाल्पा जिल्ला तानसेन न.पा. वडा नं. १ हाल, रूपन्देही जिल्ला बूटवल उ.म.न.पा. वडा नं. ४ वस्ने वृष बहादुर के.सी.खत्री क्षेत्री (ना.प्र.नं. : ३९००६६/४० जारी मिति र जिल्ला : २०६४/०१/१३, पाल्पा)	
३) शाखा कार्यालय : चौराहा चोक शाखा	कर्जा शीर्षक : व्यवसायिक अधिविकर्ष कर्जा

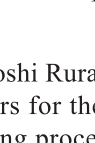
क्रणीको विवरण
नाम : सर्दी आयल एण्ड स्पन्सारर्स प्रा.लि. प्रोप्राइटरको नाम : प्रकाश के.सी. दर्ता नं. : २०६८७३/०७५/०७६ दर्ता गर्ने कार्यालय : कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालय दर्ता मिति : २०७५/१०/०४ रजिस्टर्ड ठेगाना : नवलपरासी जिल्ला विनयी त्रिवेणी गा.पा. वडा नं. ४ स्थायी लेखा नं. : ६०६५७५४०
व्यक्तिगत धनजमातीकाताहरूको विवरण
१) भिम बहादुर खत्रीको नाति वसन्त बहादुर खत्रीको छोरा अर्घाखाँची जिल्ला नरपानी वडा नं. ५ हाल, रुपन्देही जिल्ला तिलोत्तमा न.पा. वडा नं. २ वस्ने प्रकाश के.सी. (ना.प्र.नं. : ४०१०२६/४४४, जारी मिति र जिल्ला : २०६६/०६/१८, अर्घाखाँची)
२) पूर्ण बहादुर रिजालको छोरी वसन्त बहादुर खत्रीको बृहारी प्रकाश के.सी.को पत्नी अर्घाखाँची जिल्ला सिन्धुखर्क न.पा. वडा नं. ४. हाल, रुपन्देही जिल्ला तिलोत्तमा न.पा. वडा नं. २ वस्ने रजिन्ता रिजाल (ना.प्र.नं. : ४०-०१-७१-०४३२५, जारी मिति र जिल्ला : २०७५/१०/२०, अर्घाखाँची)
३) लाल बहादुर जि.सी.को नाति केशवराज जि.सी.को छोरा गुल्मी जिल्ला धुकोट रजमसल वडा नं. ६ हाल, रुपन्देही जिल्ला तिलोत्तमा न.पा. वडा नं. २ वस्ने रवि जि.सी. (ना.प्र.नं. : ४११०६५/९४६९१, जारी मिति र जिल्ला : २०६७/११/२९, गुल्मी)

४) शाखा कार्यालय : जौरहा चोक शाखा	कर्जा शीर्षक : हायर पवर्ज कर्जा
ऋणिको विवरण	
नाम : सर्वी आयल एण्ड सप्लायर्स प्रा.लि. प्रोप्राइटरको नाम : प्रकाश के.सी. दर्ता नं. : २०६८७३/०७५/०७६ दर्ता गर्ने कार्यालय : कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालय दर्ता मिति : २०७५/१०/०४ रजिष्टर्ड ठेगाना : नवलपरासी जिल्ला विनयी त्रिवेणी गा.पा. वडा नं. ४ स्थायी लेखा नं. : ६०६१७७४०	
व्यक्तिगत धनजमातीकावहूको विवरण	
१) भिम बहादुर खत्रीको नाति बसन्त बहादुर खत्रीको छोरा अर्घाखाँची जिल्ला नरपानी वडा नं. ५ हाल, रुपन्देही जिल्ला तिलोत्तमा न.पा. वडा नं. २ वस्ने प्रकाश के.सी. (ना.प्र.नं. : ४०१०२६/४७४, जारी मिति र जिल्ला : २०६६/०६/१८, अर्घाखाँची)	
२) पूर्ण बहादुर रिजालको छोरी बसन्त बहादुर खत्रीको बहुरा प्रकाश के.सी.को पत्नी अर्घाखाँची जिल्ला सन्धिखर्क न.पा. वडा नं. ४, हाल, रुपन्देही जिल्ला तिलोत्तमा न.पा. वडा नं. २ वस्ने रजिन्ता रिजाल (ना.प्र.नं. : ४०-०१-०१-०४३५२, जारी मिति र जिल्ला : २०७१/१०/२०, अर्घाखाँची)	

मुक्तिनाथ विकास बैंक लि.
MUKTINATH BIKAS BANK LTD.
 Central Office: Lazimpat, Kathmandu, Tel.: 01-5970887, Toll Free No.: 16600149999
 E-mail: info@muktinathbank.com.np, Web: www.muktinathbank.com.np

 Winner of
 EUROFINANCE
 AWARD 2020

जनता बैकमा होइन, बैंक जनतामा जानु पर्यर्थ

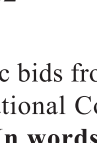
Invitation for Bids

Sunkoshi Rural Municipality

Office of Rural Municipal Executive, Okhaldhunga

Invitation for Bids for the 11/NCB/TBCWORKS/SRM/081/082

Date of Notice publication: 15th May 2025 (2082/02/01)

1. Sunkoshi Rural Municipality, Office of Rural Municipal Executive invites Electronic bids from eligible bidders for the **Thulipokhari Chanchaladevi Mandir Nirman Yojana** under National Competitive Bidding procedures. The estimated amount for the works is **NRs. 6,861,215.45 (In words:- Rupees Sixty Eight Lakh Sixty One Thousand Two Hundred Fifteen And Fourty Five Paise Only) Exclusive of VAT, Contingency & PS.**
2. Eligible Bidders may obtain further information at Office of **Sunkoshi Rural Municipality, Office of Rural Municipal, Mulkharka, Okhaldhunga**, or may visit PPMO website www.bolpatra.gov.np/egp
3. Bidder submit their bid electronically may purchase, download the bidding documents for e-submission from PPMO's Web Site www.bolpatra.gov.np/egp. Bidders, submitting their bid electronically, should deposit the cost NRs 3,000/- till 2082/03/01 (15th Jun 2025) during valid hours of bidding document in the Project's Rajaswa (revenue) account as specified below and the scanned copy (pdf format) of the Bank deposit voucher/Online deposit slip shall be uploaded by the bidder at the time of electronic submission of the bids. Information to deposit the cost of bidding document in Bank:
 Name of the Bank : Machhapuchchhre Bank Limited
 Name of Office : Sunkoshi Rural Municipality
 Name of account : SUN GA.PA. AANTARIK RAJASWO GA-1.1
 Rajaswa (Internal revenue) Shirshak Account no. : 0950073610000031
 Rajaswa (Internal revenue) Shirshak no. : 14229 Office Code no.: 801011008
4. Pre-bid meeting shall be held at **Sunkoshi Rural Municipality Office, Okhaldhunga** at **7:00 AM on 5th Jun 2025 (2082/02/22).**
5. Electronic bids must be submitted to the office **Sunkoshi Rural Municipality Office, Okhaldhunga** through PPMO website www.bolpatra.gov.np/egpon or before **15:00 Noon on 15th Jun 2025 (2082/03/01).** Bids received after this deadline will be rejected.
6. The bids will be opened in the presence of Bidders' representatives who choose to attend at **16:00 pm on 15th Jun 2025 (2082/03/01)** at the **Sunkoshi Rural Municipality, Office of Rural Municipal Executive, Okhaldhunga**. Bids must be valid for a period of **90 (Ninety)** days after bid opening and must be accompanied by a bid security amounting to a minimum of **NRs. 1,83,000/-** which shall be valid for 30 days beyond the validity period of the bid. Information to deposit the bid amount in Bank:
 Name of the Bank: Machhapuchchhre Bank, Mulkharka Okhaldhunga
 Name of Office : Sunkoshi Rural Municipality
 Account Name : SUNKOSHI GA.PA. DHARAUTI GA-3
 Dharaوتي Khata no. : 0950073610000045 Office Code no. : 801011008
7. If the last date of purchasing and /or submission falls on a government holiday, then the next working day shall be considered as the last date. In such case the validity period of the bid security shall remain the same as specified for the original last date of bid submission.

Details of works						
S. N	Contract Id No.	Description of Works	Estimated Amount (without VAT Contingency & PS)	Bid Security Amount NRs.	Bid Fee Amount NRs	Remarks
1	11/NCB/TBCWORKS/ SRM/081/082	Thulipokhari Chanchaladevi Mandir Nirman Yojana	6,861,215.45	183000	3000.00	

8. The Employer reserves the right to accept or reject, wholly or partly. The employer reserves the right to accept or reject, wholly or partly any reason, whatever.

Chief Administrative Office

प्रभाव दैनिक

National Daily

सम्पादकीय

कन्सल्टेन्सीको बदमासी

मारमा विद्यार्थी

पछिल्लो वर्षहरूमा मुलुकबाट अध्ययनका लागि बाहिरिने विद्यार्थीको संख्या बढ्दो छ । यसरी विदेसिनेहरूको प्रमुख गन्तव्य युरोप, अमेरिका, जापानलगायत देश बन्दै आएका छन् । दक्षिण कोरियामा पनि नेपालीहरू अध्ययनका लागि जाने गरेका छन् । शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयअन्तर्गतको वैदेशिक अध्ययन अनुमतपत्र (एनओसी) शाखाका अनुसार सन् २०२३/२४ मा छ हजार ८८९ जनाले कोरिया अध्ययनका लागि अनुमति लिएको देखिन्छ ।

दक्षिण कोरिया रोजगारीको आकर्षक गन्तव्य हो, जहाँ नेपाल सरकार आफैँले इपिएस प्रणालीमार्फत कामदार पठाउँदै आएको छ । रोजगारीका लागि जाने एउटै माध्यम इपिएस नै हो । तर, पछिल्लो समय अध्ययनको नाममा गएकाहरूसमेत रोजगारीमा केन्द्रित हुन थालेको पाइएको छ । यही कारण सरकारले कोरियाका लागि एनओसी दिने कार्य स्थगित गरेको छ । शिक्षा मन्त्रालयले मंगलबार सूचना जारी गर्दै हाललाई दक्षिण कोरियाका लागि एनओसी स्थगित गरिएको जानकारी दिएको हो । अध्ययनका लागि जानेहरू काममा बढी केन्द्रित भएको मन्त्रालयको भनाइ छ ।

मन्त्रालयका अनुसार ‘डी-टु’ र ‘डी-फोर’ भिसामा अध्ययन गर्न जानेहरू (विशेषगरी ग्र्याजुएट कोर्स अध्ययनमा) सुरुआतदेखि नै रोजगारीलाई बढी प्राथमिकतामा राख्दा अध्ययनमा निरन्तरता नदिने, अध्ययनको समय थोरै दिए पुग्ने विश्वविद्यालयमा भर्ना हुनेजस्ता प्रवृत्तिहरू देखिन थालेकोले एनओसी बन्द गर्नुपरेको हो । पैसा कमाउने कामलाई बढी महत्त्व दिँदा अध्ययनमा समय दिन नसक्ने र काम नपाएको खण्डमा डिप्रेसनजस्ता मानसिक समस्यामा पर्ने गरेको भेटिएको मन्त्रालयले उल्लेख गरेको छ । साथै, नेपाली विद्यार्थीहरूलाई कालो सूचीमा परेका विश्वविद्यालयमासमेत पठाएको पाइएकाले कोरिया अध्ययनको व्यवस्थालाई व्यवस्थित एवं नियमन गर्नुपर्ने देखिएको मन्त्रालयले उल्लेख गरेको छ ।

मन्त्रालयले एनओसी स्थगित गर्दा कोरिया अध्ययनका लागि जाने तयारीमा जानेहरू प्रभावित बनेका छन् । उसो त यसमा विद्यार्थी पठाउने कन्सल्टेन्सीहरूको ब्दमासी रहेकोसमेत बाहिर आएको छ । अध्ययनसँगै रोजगारीको प्रलोभन देखाउँदै मोटो रकम असुलेर विद्यार्थी पठाउने धन्दा कन्सल्टेन्सीहरूले चलाउँदै आएको कुरा लुकेको छैन । सरकारले एनओसी बन्द गरेकै दिन कन्सल्टेन्सी सञ्चालकहरू शिक्षामन्त्री दबाव दिन मन्त्रालय पुगे । यसले पनि उनीहरूको छटपटी प्रस्ट हुन्छ । दक्षिण कोरियास्थित नेपाली दूतावासले कन्सल्टेन्सीहरूको बदमासी उल्लेख गर्दै गरेको पत्राचारकै आधारमा एनओसी बन्द गरिएको बुझिन्छ ।

यो विषयमा सरकारले छिटोभन्दा छिटो वास्तविकता पत्ता लगाई कारबाही गर्नु आवश्यक छ । रोजगारीको प्रलोभन देखाउँदै कालो सूचीमा रहेका विश्वविद्यालयमा विद्यार्थी पठाउने कन्सल्टेन्सी सञ्चालकहरूलाई कारबाहीको दायरामा ल्याउनुपर्छ । विद्यार्थीबाट लाखौँ असुलेर भइरहेको यस्तो गैरकानुनी कार्य बन्द गर्नुपर्छ । तर, अध्ययनकै उद्देश्यले कोरिया जान लागेको विद्यार्थीहरूलाई भने एनओसी खुलाउनुपर्छ । कन्सल्टेन्सीको बदमासीको मार विद्यार्थीलाई नपारियोस् ।

■ डा. शेरबहादुर पुन

‘धेरैले घाउ ठूलो भए वा बाहिरको कुकुर वा जनावर टोकेमा मात्र रेबिज खोप लगाउनुपर्छ भन्ने धारणा बनाएको देखिन्छ । चोट/घाउ ठूलो भए यसै पनि धेरैजसो आत्तिएर नै रेबिजविरुद्धको खोप लगाउन अस्पताल आउने गरेको पाइन्छ । तसर्थ, चोट/घाउ ठूलो भएकाको मृत्यु रेबिजबाट हुने संख्या पनि केही हदसम्म कम भएको देखिन्छ । तर चोट/घाउ सानो भए रेबिज हुँदैन भनेर खोप नलगाउनाले तुलनात्मक रूपमा मृत्यु विगतमाभन्दा हाल बढ्दै गइरहेको देखिन्छ ।

केही दिन अगाडि एक वयस्क महिला छोरालाई कुकुरले टोकेपछि हस्याङफस्याङ गर्दै अस्पताल आइपुगेकी थिइन् । आफ्नो बच्चालाई कुकुरले टोकेको २४ घण्टा पुग्ने लागिसकेकाले रेबिज खोप तुरुन्त लगाउन उनले अनुरोध गरेकी थिइन् । आत्तिनु स्वाभाविक पनि हो किनभने रेबिज एक प्राणघातक सरुवा रोग हो । नेपालमा वीसौँ मानिस यही भाइरसको कारणले मृत्युवरण गर्दै आइरहेको अधिकारिक तथ्यांक पनि छ । हाभो समुदायमा रेबिजविरुद्धको खोप कुकुरले टोकेको २४ घण्टाभित्र लगाइसक्नुपर्छ वा जसरी पनि लगाउनुपर्छ भन्ने व्यापक मान्यता रहेको पाइन्छ । त्यसो भए के कुकुर वा कुनै शंकास्पद रेबिज लागेको/बहुला जनावरले टोकेमा २४ घण्टाभित्र नै रेबिज खोप लगाइसक्नुपर्ने हो त ?

कुकुर वा कुनै शंकास्पद बहुला जनावरले टोकेमा खासगरी रेबिज संक्रमणसँग सम्बन्धित चासो लिएर घाइते चिकित्सकको सम्पर्कमा आउने गर्दछन् र स्वास्थ्यकर्मी/चिकित्सकले पनि रेबिजसम्बन्धी परामर्श वा आवश्यक परे रेबिजविरुद्धको खोप दिने गर्दछन् । रेबिज प्राणघातक संक्रामक रोग हो । नेपालमा रेबिज लक्षण देखिएका कोही पनि बाँचेका/स्वस्थ भएको तथ्यांक छैन । लेखकको भण्डै साढे दुई दशकभन्दा बढीको अनुभवमा अधिकांश रेबिजबाट मृत्यु हुनेमा रेबिज संक्रमित कुकुरको टोकाइबाट भएको देखेको छ । जंगली स्याल, विरालोको टोकाइबाट पनि मृत्यु भएको छ । तर समग्रमा संक्रमित कुकुरको टोकाइबाट रेबिज लागेर वर्षेनी सयौँ नेपालीले हाल पनि मृत्युवरण गर्नु परेको वा गर्दै आइरहेको अवस्था देखिन्छ ।

जनावरको टोकाइमा बाँदरको टोकाइ पनि अग्रपंक्तिमा नै देखिन्छ, तर टोकेपछि रेबिज प्रमाणित भएको नेपालमा भने देखिँदैन । यद्यपि विदेशमा भने फाटफुट बाँदरबाट पनि रेबिज पुष्टि भएको पढ्न/सुन्न पाइन्छ । नेपालमा बाँदरको टोकाइबाट मानिसमा रेबिज सरेको प्रमाणित नभएको भएता पनि अरु के कस्तो स्वास्थ्य समस्या (संक्रमण) देखिन/हुन सक्छ भन्ने बारेमा भने सम्बन्धित निकायले चासो लिनुपर्दछ । सहरमा मन्दिर अनि गाउँघरतिर भए खेतबारी/जंगल जाँदा मानिसलाई बाँदरले टोक्ने गरेको पाइन्छ ।

हाल खोप लगाउने तरिकामा केही परिवर्तन गरिएको छ । तर यो जानकारी सरकारी स्वास्थ्य संस्था वा अस्पतालमाबाहेक अरु ठाउँमा खासै पुगेको भने देखिँदैन । सन् २०१७ को अक्टोबरमा विश्व स्वास्थ्य संगठनका विज्ञको बैठकले सन् २०१० को रेबिजसम्बन्धी निर्देशिकालाई प्रतिस्थापन गर्दै नयाँ निर्देशिका सन् २०१८ मा प्रकाशित गरेको थियो । त्यसलगत्तै नेपालले पनि सन् २०१९ मा रेबिजसम्बन्धी नयाँ निर्देशिका प्रकाशित गरेको थियो ।

नयाँ निर्देशिकामा देखिएको फरक वा परिमार्जित गरिएको विषय भनेको खोप लगाउने तरिका तथा अवधि हो । यसमा विशेषतः छालामुनि र मासु/मांशपेशीका (पाखुरा)ो गरी दुई प्रकारले खोप दिन सकिन्छ भनिएको छ । यी दुई तरिकाको आधारमा खोपको अवधि पनि एक हप्ता (छालामुनि) र दुई हप्ता (मासुमा दिने) मात्रा पूरा हुनेगरी दिने गरिन्छ । छालामुनि दिने तरिका पहिलोपटक नयाँ निर्देशिकामा समावेश भएर आएको हो । यो तरिकाबाट लगाउँदा खोपको मात्रा कम लाग्ने अनि छिटो अर्थात् मासुमुनि दिने तरिकाभन्दा छोटो अवधिमा सकिने गर्दछ । मासुमुनि दिने तरिका छालामुनि दिने तरिकाभन्दा अवधि लामो भए पनि प्रतिस्थापित निर्देशिकामा भन्दा कम समयमा सकिने छ । प्रतिस्थापित निर्देशिकामा मासुमुनि दिने तरिका मात्र थियो र त्यो २८ दिनसम्म दिनु पर्दथ्यो । विशेष तालिम प्राप्त स्वास्थ्यकर्मी चाहिने भएकाले निजी क्लिनिक वा अस्पतालमा विशेषतः मासुमुनि दिने तरिकालाई निरन्तरता दिएको देखिन्छ । तर निजी क्लिनिक वा अस्पतालमा अहिले पनि मासुमुनि दिने तरिका अपनाउँदा पाँचपटक अर्थात् २८ दिनसम्म लगाउन सुझाएको वा लगाइदिने गरेको देखिन्छ ।

खोप त लगाउने तर कति दिनभित्र लगाउनुपर्ने हो भन्ने चासो अधिकांशमा भएको पाहिन्छ । रेबिज प्राणघातक संक्रामक रोग भएकाले पनि यस्तो चासो स्वाभाविक मान्न सकिन्छ । समुदायमा भने कुकुर वा जनावरले टोकी हालेमा २४ घण्टाभित्र खोप लगाइसक्नुपर्छ भन्ने मान्यताले व्यापकता पाएको देखिन्छ । खोप जतिसक्दा चाँडो लगाउनुपर्दछ, तर हिलो भयो भन्ने पनि हुँदैन । उदाहरणका लागि कसैलाई कुकुर वा कुनै जनावरले टोकेको रहेछ भने जतिसक्दा चाँडो नजिकैको अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकीमा गएर खोप लगाइहाल्नु पर्दछ, तर कुनै कारणले २४ घण्टापछि खोप लगाउन आएमा पनि खोप लगाउनुपर्दछ । यसो गर्नुको मुख्य कारण रेबिज रोगको ‘इन्कुभेशन अवधि’ संक्रमित पिच्छे फरक र लामो हुनु हो । ‘इन्कुभेशन अवधि’ भन्नाले संक्रमित भएर लक्षण देखिने अवधिलाई बुझाउँछ । लक्षण केही हप्तादेखि महिनाौंको अन्तरालमा देखिने गर्दछ ।

नेपालमा धेरैमा रेबिजको लक्षण औसतमा चार-पाँच महिनादेखि वर्ष दिनभित्र देखिने गरेको छ । यद्यपि, यो शरीरको कुन भागमा टोकेको हो त्यसमा लक्षण देखिने समय अवधि आधारित हुन्छ । खोप लगाउन जतिसक्दा चाँडो अनि हिलो भन्ने हुँदैन भन्ने हो । कतिपय मानिस खोप लगाउन औषधि पसल जाँदा हिलो (टोकेको दुई/तीन दिनपछि) आइपुगेकाले खोप लगाएर केही हुँदैन वा लगाउनुको अर्थ छैन भनेर फर्काएको अनि त्यस्ता घाइतेले मृत्युवरणसमेत गर्नुपरेको उदाहरण धेरै छन् । यस्ता

घटना बढी मोफसलका जिल्लामा भएको पाइन्छ । लेखकको विचारमा औषधि विक्रेतालाई पनि समय-समयमा रेबिजसम्बन्धी अभिमुखीकरण तालिम दिने वा रेबिजसम्बन्धी जानकारी उपलब्ध गराइदिनसके रेबिजबाट हुनसक्ने मृत्युलाई धेरै हदसम्म कम गर्न सकिने देखिन्छ ।

धेरैले घाउ ठूलो भए वा बाहिरको कुकुर वा जनावर टोकेमा मात्र रेबिज खोप लगाउनुपर्छ भन्ने धारणा बनाएको देखिन्छ । चोट/घाउ ठूलो भए यसै पनि धेरैजसो आत्तिएर नै रेबिजविरुद्धको खोप लगाउन अस्पताल आउने गरेको पाइन्छ । तसर्थ, चोट/घाउ ठूलो भएकाको मृत्यु रेबिजबाट हुने संख्या पनि केही हदसम्म कम भएको देखिन्छ । तर चोट/घाउ सानो भए रेबिज हुँदैन भनेर खोप नलगाउनाले तुलनात्मकरूपमा मृत्यु विगतमाभन्दा हाल बढ्दै गइरहेको देखिन्छ । कतिपयले त खोप लगाउन भोलि जान्छु, पर्सी जान्छु भन्दै गर्दा घाउ निको हुने अनि अब लगाउनु पर्दैन होला भनेर खोप नलगाउँदा केही समयपछि उनीहरूको पनि मृत्यु भएको छ । पछिल्लो समय ठूलो घाउ चोटको कारणले भन्दा पनि सानो घाउ चोटको बेवास्ताले गर्दा रेबिज भई मृत्यु हुनेको संख्या विस्तारै उकालो लाग्दै गइरहेको छ ।

हाल घरमा पालिएका भनिएका कुकुरसमेतमा रेबिज भाइरस पुष्टि हुने गरेको पनि देखिएको छ । यस्तो समस्या विशेष गरेर गाउँघरतिर बढी देखिने गरेको छ । गाउँघरतिर घरेलु कुकुर भन्नाले घरमा खाने/सुत्ने तर दिनमा बाहिर जाने/डुल्ने गर्दा अथवा नियन्त्रण नगरिने हुँदा बाहिरी कुकुर वा जंगली जनावरको सम्पर्कमा आउने अनि रेबिज संक्रमित भई परिवारका सदस्यलाई टोकेर संक्रमित गराउने गरेको देखिन्छ । यस्ता समस्या कम भए पनि काठमाडौँ पनि हुने गरेको छ ।

रेबिज रोगबाट वच्ने एकमात्र उपाय भनेको खोप लिनु हो । रेबिजलाई इतिहासमा सीमित गर्ने प्रयास अझै पनि वास्तविकताभन्दा टाढा नै रहेको देखिन्छ । रेबिजबाट मृत्यु हुनेको संख्या विगतका दशकभन्दा उल्लेखनीय संख्यामा घटेको तथ्यांक देखिँदैन । रेबिज रोग किन बढ्दै छ भन्ने कारणको अनुसन्धान नगर्ने हो नेपालमा यो भाइरस ‘साइलेन्ट किलर’को रूपमा रहिरहेको छ । विरामीमा विशेष गरेर हावा वा/तथा पानीदेखि डराउने लक्षण देखिन थालेको केही दिनभित्र मृत्यु निश्चित प्रायः नै हुन्छ । तसर्थ, कुनै पनि जनावर अझ खास गरेर रेबिज संक्रमित कुकुरले टोकेको शंका लागे नजिकैको स्वास्थ्य संस्था वा अस्पतालमा गएर रेबिजविरुद्धको खोप लिनुपर्दछ । खोप सकेसम्म चाँडो लिनुपर्दछ, तर हिलो भयो भन्ने पनि हुँदैन । *रासस*

(लेखक शुक्रराज टोपिकल तथा सरुवा रोग अस्पतालका क्लिनिकल रिसर्च युनिट संयोजक हुन्)

अम सरोकार

विदेशमा रहँदा भुल्नै नहुने पाँच कुरा

१) कसैको प्रलोभनमा नफसेौँ

धेरै तलब दिने वा अन्य राम्रो काम सुविधा दिने प्रलोभनमा दलालहरूले गन्तव्य मुलुकका कम्पनी वा वासस्थानमासमेत पुगेर फकाउन सक्छन् । आधिकारिक भिसा रहेको ठाउँभन्दा अन्यत्र काम गर्नु गैरकानुनी हो । कानुनी हैसियत गुमाएपछि, सधैभरि खतरामा काम गर्नुपर्छ र दलालले गैरकानुनी काममा लगाएर फसाउन पनि सक्छ । फर्किनुअघि जेल, नेल जरिवानासहित देश निकालाको अपमान साथै कटौत खानुपर्छ ।

२) धार्मिक तथा स्थानीय कानुनको पालना गर्ने

सम्बन्धित देशमा पुगेर कुनै गल्ती गरेर कानुन थाहा थिएन भनेर उम्किन पाइन्न । स्थानीय धार्मिक, सामाजिक तथा राष्ट्रियताका विषयमा सधैँ जानकार र सकारात्मक हुनुपर्छ ।

3) आफ्नो सुरक्षामा ध्यान दिऔँ

आफ्नो स्वास्थ्य र सुरक्षाको ख्याल आफैँले राख्नुपर्छ । काम गर्दाको वखत, वाटो हिँड्दा, पोडी वा अन्य यस्तै कामको जोखिमबारे सधैँ सचेत रहनुपर्छ । कतिपय मुलुकहरूमा जेब्रा क्रसिङभन्दा अन्यत्रबाट वाटो काट्दा पैदलयात्रीले समेत जरिवाना तिर्नुपर्ने हुसक्छ । याद गर्ौ- कारखानामा काम गर्दा त्यहाँ प्रयोग हुने मेसिनको सोच्ने शक्ति हुँदैन, तपाईंको आफ्नै दिमागले सोचेर होसियारी अपनाउनुपर्छ ।

8) काममा लगाजशील बनेौँ

आफ्नो सुपरभाइजरका कुरालाई अवलम्बन गर्नुपर्छ । उसको कुरालाई बेवास्ता गरेमा माथिल्लो निकायमा सामान्यतया: कुनै सुनुवाइ गर्दैन । अति नै भएमा मात्र दूतावास, वैदेशिक रोजगार विभाग वा अन्य सहयोगी संस्थाबाट सहयोग लिने बानी गर्नुपर्छ । याद गर्ौ- रोजगारदाताले तपाईंलाई श्रमको मूल्य तिरेको हुन्छ ।

५) आवश्यक सठपर्क नठबर सुरक्षित राखौँ

दूतावास, त्यहाँस्थित विभिन्न सामाजिक संस्था, नेपालस्थित रोजगार तथा सरकारी निकाय र आफू गएको वैदेशिक रोजगार संस्था तथा सहयोगी संस्थाका सम्पर्क टेलिफोन तथा ठेगाना सधैभरि साथमा राख्नुपर्छ । स्थानीय कानुन तथा अन्य विषयमा जानकारी व्यक्तिहरूसँग निकट रहनुपर्छ । यसो गर्दा आकस्मिकरूपमा आउने समस्याहरू समाधानमा सहजता हुने छ ।

किरात समुदायको इतिहास र सांस्कृतिक पहिचान

■ तितिशा पौडेल

नेपाल बहुजातीय, बहुभाषिक, बहुधार्मिक तथा बहुसांस्कृतिक देश हो । यहाँका हरेक जातजाति, समुदाय र तिनको सांस्कृतिक विविधताले नेपाललाई चिनाउने मौलिक आधारहरू छन् । तीमध्ये किरात समुदाय नेपालको एक प्राचीन, मौलिक र ऐतिहासिक समुदाय हो, जसको आफ्नै भाषा, धर्म, रीतिरिवाज, संस्कृति र सामाजिक संरचना छ । किरातभित्र विशेषगरी नेपालका पूर्वी पहाडी भूभागहरूमा बसोबास गर्ने राई, लिम्बू, याक्खा र सुनुवार जाति पर्छन् । यी समुदायको इतिहास, विश्वास प्रणाली र सांस्कृतिक अभ्यासहरूले नेपाली सभ्यताको विकासमा गहिरो प्रभाव पारेका छन् ।

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ का अनुसार किरात धर्म मान्ने ३.०५ प्रतिशतबाट बढेर २०७८ मा ३.१७ प्रतिशत पुगेको पाइन्छ । किरात समुदायको उत्पत्ति र इतिहासलाई हेर्दा नेपालकै प्राचीनकालसँग जोडिएको पाइन्छ । यो समुदाय विशेषगरी नेपालको पूर्वी पहाडी भूभागमा बसोबास गर्दै आएका छन् । किरातहरूको इतिहासलाई हेर्दा प्राचीन किरात राजवंश नेपालमा भण्डे ७०० वर्ष शासन गरेको उल्लेख पाइन्छ । किरात वंशका प्रथम राजा यलम्बर थिए, जसले काठमाडौँ उचत्यकामा शासन गर्दै किरात सभ्यताको जग बसालेको पाइन्छ । त्यसै अनुसार नेपालको इतिहासमा वर्णित २९ जना किरात राजाहरूले शासन गरी

किरात वंशको शासन पनि इतिहासमा लेखेका छन् । उनीहरूले प्राकृतिक शक्तिहरूप्रति गहिरो आस्था राख्ने र प्रकृतिपूजक धर्म अभ्यास गरेको पाइन्छ ।

किरातहरूको शासनकालमा कृषि, वास्तुकला, भाषा र सांस्कृतिक जीवनशैलीले उल्लेखनीय उन्नति प्राप्त गरेको पाइन्छ । महाभारत, वेद, बौद्ध ग्रन्थ र पुराणहरूमा पनि किरातहरूको बारेमा उल्लेख छ, जसले उनीहरूको ऐतिहासिक अस्तित्वको प्रमाण दिन्छ । राजा यलम्बरको नाम महाभारतमा पनि किरात राजा’का रूपमा आएको छ । उनले अर्जुनसँग युद्ध गरेका महाभारतमा पनि उल्लेख पाइन्छ । यसको अर्थ उनीहरू केवल आदिवासी जनजातिमात्र नभएर शक्तिशाली शासक पनि थिए भन्ने बुझिन्छ । यो सम्पूर्ण इतिहासले देखाउँछ कि किरात समुदाय केवल नेपालकै नभई सम्पूर्ण हिमाली सभ्यताका प्राचीन सभ्य समुदायमध्ये एक हो ।

किरात समुदायको धर्म मुन्धुममा आधारित छ, जुन मौलिक परम्परा र संस्कारहरूको रूप हो । मुन्धुम किरातहरूको मौलिक धर्मग्रन्थ हो, जसमा सृष्टि उत्पत्ति, धर्मकथा, आचरण र जीवनशैलीको वर्णन पाइन्छ । किरात धर्म प्रकृतिपूजक धर्म भनेर पनि चिनिन्छ । जहाँ आकाश, सूर्य, चन्द्रमा, नदी, रुख, पहाड, आदि प्राकृतिक तत्त्वहरूलाई किरातहरूले विशेष देवता मानेको पाइन्छ । सुम्निमा र पारुहाङलाई किरात धर्ममा प्रमुख देवता मानिन्छ । किरात धर्मले हिसाविरोधी, निस्वार्थ सेवा र सहकार्यमा आधारित सामाजिक मूल्य मान्यता अंगीकार गर्दछ । यो धर्म कुनै लिखित नियमभन्दा बढी व्यावहारिक जीवनशैली र समुदायको नैतिक आचरणसँग जोडिएको छ । पछिल्लो समय किरात धर्म पुनर्जागरण अभियान तीव्र बनेको छ । धार्मिक संगठनहरूद्वारा किरात धर्मको संरक्षण र पुन:स्थापनाका लागि प्रयास भइरहेको छ । भाषा र लिपि किरात समुदाय विविध भाषिक सम्पदा बोकेको समुदाय हो । किरातहरूको मुख्य चार शाखाहरू राई, लिम्बू, याक्खा, सुनुवारका आफ्नै भाषा

छन्, जुन तिब्बती-बर्मेली भाषा परिवारमा पर्छन् । राई समुदायमा दर्जनौँ उपभाषाहरू वान्तावा, याक्खा, चाम्लिङ, थुलुङ आदि छन् । लिम्बू समुदायमा याक्बुङ भाषा बोलिन्छ, जुन लिम्बूहरूको मातृभाषा हो । याक्खा र सुनुवारका पनि आ-आफ्नै भाषा छ ।

भाषा केवल सञ्चारको माध्यम नभई संस्कृति, ज्ञान र पहिचानको स्रोत हो । लिम्बू भाषामा सिरिजंगा लिपि प्रयोग हुन्छ, जसको विकास १७औँ शताब्दीमा तेजबहादुर सिरिजंगाले गरेका थिए । सिरिजंगा लिपिको माध्यमबाट लिम्बू भाषा पढ्न, लेख्न र साहित्य सिर्जना गर्ने अभ्यास पुन: सुरु भएको छ । राई समुदायमा हालसम्म साभ्हा लिपिको विकास हुन सकेको छैन तर देवनागरी प्रयोग गरिन्छ । भाषा संरक्षणमा विभिन्न संघसंस्थाहरू, रेडियो कार्यक्रम, मातृभाषामा शिक्षा, साहित्य प्रतियोगिता आदिको भूमिका उल्लेखनीय छ । तथापि, भाषाहरू लोप हुने खतरा यथावत् छ । संरक्षण नहुँदा किरात भाषाहरू मरेर जान सक्ने जोखिम उच्च छ । किरात समुदायको संस्कार, परम्परा र सांस्कृतिक जीवनशैली अत्यन्त समृद्ध छ । उनीहरूका पर्व, नाच, गीत, लुगा, खानपान, र सामाजिक चलनले पृथक सांस्कृतिक पहिचान दिन्छ ।

मुख्य पर्वहरूमा उभौली र उद्यौली अत्यन्त महत्त्वपूर्ण छन् । उभौली खेतीको सुरुआत र उद्यौली बाली भित्रचाएपछि प्रकृतिप्रति धन्यवाद दिने पर्व हुन् । यिनमा सामूहिक साकेला नृत्य गरेको पाइन्छ । साकेला नाचमा महिला-पुरुषले गोलो घेरा बनाई मादलको तालमा परम्परागत पोसाकको साथमा नाच्ने गरेको पाइन्छ । खानपानमा सिसुनको तरकारी, सुँगुरको मासु, कोदोको हिँडो, रक्सी आदि खानेकुराको चलनमा भएको पाइन्छ ।

किरात समाजमा महिलाहरूको सामाजिक, सांस्कृतिक र आर्थिक भूमिकालाई विशेष महत्त्व दिइन्छ । महिलालाई परिवारको निर्णय प्रक्रियामा समावेश गरिन्छ । गृहकार्य, कृषि, पशुपालन, पर्वमा

सहभागिता, तथा सांस्कृतिक र धार्मिक विधिमा महिलाहरूको भूमिका उल्लेखनीय छ । राई र लिम्बू समुदायमा महिलाहरू साकेला, विवाह, श्राद्धजस्ता कार्यक्रममा पूरै सहभागिता जनाउँछन् । उनीहरू गीत, नृत्य, मुन्धुम गायन आदिमा निपुण हुन्छन् ।

२०४६ को जनआन्दोलनपछि किरात समुदायमा सामाजिक जागरण तीव्र रूपमा बढेको पाइन्छ । उनीहरू आफ्नो भाषा, धर्म, संस्कृति र पहिचानका सवालमा सचेत बनेका छन् । किरात याक्बुङ चुम्बुङ, किरात राई यायोक्खा, सुनुवार सेवा समाज आदि संस्थाहरूले सामाजिक, सांस्कृतिक अभियान सञ्चालन गरिरहेका छन् । यिनै संस्थाहरूले मुन्धुमको पुनर्जागरण, मातृभाषामा शिक्षा, धार्मिक मान्यता र राजनीतिक प्रतिनिधित्वको माग गर्दै आएका छन् । राज्य पुनर्संरचनाको सन्दर्भमा किरात भू-भागलाई स्वशासित क्षेत्रको रूपमा व्यवस्थापन गरियोस् भन्ने माग पनि राखिएको छ । त्यस्तै धार्मिक स्वतन्त्रता, सांस्कृतिक संरक्षण, जातीय स्वायत्तता र सामाजिक न्यायका पक्षमा किरात समुदायले अहिंसात्मक आन्दोलन गर्दै आएका छन् । उनीहरूको आन्दोलनले राज्यमा पहिचानको बहसलाई गहिरो बनाएको छ ।

किरात समुदाय नेपालको प्राचीन सभ्यता बोकेको, मौलिक धर्म, भाषा र संस्कृति भएको समुदाय हो । उनीहरूको इतिहास, धर्म, भाषा, पर्व, नृत्य, संस्कार र जीवनशैली नेपाली समाजको अमूल्य सम्पदा हो । तर समकालीन चुनौतीहरूले यो सम्पदा मेटिँदै जाने खतरा उत्पन्न भएको छ । त्यसैले किरात समुदायको भाषा, धर्म र संस्कृतिको संरक्षण र प्रवर्द्धनका लागि सरकारी, सामाजिक र शैक्षिक क्षेत्रबाट विशेष ध्यान दिनुपर्छ । किर्नक विविधतामा एकता नेपालकै शक्ति हो भने किरात समुदायजस्ता आदिवासी जनजातिको समावेशी विकास र आत्मसम्मानपूर्ण सहभागितामै समृद्ध नेपालको आधार लुकेको छ ।

तस्विरः दीपक श्रेष्ठ/रासस

कुवेता राजगार		कम्पनी : BEIT DIVA GENERAL TRADING COMPANY							
एक सौपतिया मिनि : १०८०/१०५६		एक मित्राग्न सौपतिया मिनि : १०८०/१०५६		IT. No. 299723		घरतानी नं. ६०५९८६८८			
क्र. नं.	कामकारको पद	एकमा नौबिता	गारिक ताल	अन्य काम ताल	अतिरिक्त काम ताल	दाम ताल	अन्य काम ताल	अन्य काम ताल	अन्य काम ताल
1	Cleaner	0 15	100	88.३५००					
2	Driver	1 0	160	१६०.००००					
3	Supervisor	0 4	150	६०६.५६५०					

प्रभाव दैनिक

National Daily

अर्थ बजार

आजको मूल्य

छपावाला सुन / तेजाबी सुन / चाँदी

प्रति तोला - १८५३०० प्रति तोला - ० प्रति तोला - १९६०

कोरोला चार हजार ६०० को उचाई रहेको नेपाल-चीन सीमास्थित कोरोला नाकाबाट देखिएको दृश्य । पछिल्ला दिनमा आन्तरिक पर्यटकहरू धेरै मात्रामा कोरोला नाका आउने गरेका छन् । तस्विर: धर्मेन्द्र भट्टा/रासस

जलविद्युत्मा लगानी गर्न फ्रान्सेली लगानीकर्तालाई आग्रह

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- स्वतन्त्र ऊर्जा उत्पादकहरूको संस्था, नेपाल (इप्पान)का अध्यक्ष कार्कीले नेपालको जलविद्युत् क्षेत्रमा लगानी गर्न फ्रान्सेली लगानीकर्तालाई आग्रह गरेका छन् ।

फ्रान्सको राजधानी पेरिसमा आयोजित 'फ्रान्स-नेपाल जलविद्युत् लगानी सम्मेलन'लाई सम्बोधन गर्दै अध्यक्ष कार्कीले दक्षिण एसियामा बढिरहेको ऊर्जाको माग पूरा गर्न नेपालको जलविद्युत्को महत्वपूर्ण भूमिका रहने भएकाले लगानी गर्न आग्रह गरेका हुन् ।

सन् १९९९ अघि नेपालको कूल विद्युत् उत्पादन क्षमता २५० मेगावाट रहेकामा २५ वर्षमै तीन हजार ५०० मेगावाट पुगेको छ । यसमा निजी क्षेत्रको योगदान ८० प्रतिशत रहेको अध्यक्ष कार्कीले जानकारी गराए ।

त्रिशूली नदीमा निर्माणाधीन २१६ मेगावाट क्षमताको माथिल्लो त्रिशूली-१ जलविद्युत् आयोजनाको वित्तीय व्यवस्थापनमा फ्रान्सले

सन् १९९९ अघि नेपालको कूल विद्युत् उत्पादन क्षमता २५० मेगावाट रहेकामा २५ वर्षमै तीन हजार ५०० मेगावाट पुगेको छ

सहयोग गरेको कार्कीले स्मरण गराए । यस परियोजनाका लागि फ्रान्सले अन्तरराष्ट्रिय

वित्त निगमसँग मिलेर ४५३ मिलियन अमेरिकी डलर ऋण उपलब्ध गराएको थियो । यो परियोजनाबाट नेपालको विद्युत् आपूर्तिमा उल्लेख्य सहयोग पुग्ने विश्वास लिइएको छ ।

सन् २०३५ सम्ममा २८ हजार ५०० मेगावाट ऊर्जा उत्पादन पुर्‍याउने सरकारी लक्ष्यलाई ध्यानमा राख्दै, नेपालले ठूला परिमाणमा प्रत्यक्ष विदेशी लगानीलाई स्वागत गर्ने कार्कीको भनाइ छ । 'लक्ष्यअनुसार १५ हजार मेगावाट भारतमा निर्यात गरिनेछ, भने बाँकी १३ हजार ५०० मेगावाट स्वदेशमै उपयोग गरिनेछ । यो महत्वकांक्षी योजना अन्तरराष्ट्रिय लगानीकर्ताका लागि विमा, बैँकङ्क, निर्माण, शिक्षा, स्वास्थ्य, पूर्वाधारलगायतका विभिन्न क्षेत्रमा अवसरको रूपमा आएको छ,' उनले भने ।

उनले आगामी असोजमा आयोजना हुने 'पावर समिट-२०२५' मा सहभागी भई नेपाललाई क्षेत्रीय बजारमा ऊर्जा आपूर्ति गर्ने मुलुकको रूपमा स्थापित गर्न सहयोगको आग्रह गरे ।

कपरेिट

सिन्धु विकास बैकको रक्तदान कार्यक्रम

काठमाडौं (प्रस)- सिन्धु विकास बैकको सहयोगमा वक्तृत्वकला प्रतियोगिता र बृहत रक्तदान कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ । बैकको संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व सम्बन्धी वार्षिक कार्ययोजना अन्तर्गत शाखा कार्यालय बाह्रविसेले नेपाल रेडक्रस सोसाइटी बाह्रविसे उप-शाखासँगको संयुक्त आयोजनामा सोमबार बाह्रविसे नगरपालिका ०८ मा खुल्ला रक्तदान कार्यक्रम र प्राइभेट प्याराडाइज मा.वि.मा नगरस्तरीय अन्तर विद्यालय वक्तृत्वकला प्रतियोगिता आयोजना गरिएको थियो ।

प्राइभेट प्याराडाइज मा.वि.मा आयोजित नगरस्तरीय अन्तर विद्यालय वक्तृत्वकला प्रतियोगितामा बाह्रविसे नगरपालिकाका १० वटा विद्यालयका १८ जान विद्यार्थीले सहभागिता जनाएका थिए । उक्त कार्यक्रममा २०० भन्दा बढि जनसमुदायको उपस्थिती रहेको थियो । सो वक्तृत्वकला प्रतियोगितामा प्रथम हुनेलाई बाह्र हजार, द्वितिय हुनेलाई नौ हजार र तृतीय हुनेलाई ६ हजारको नगद उपहार पनि प्रदान गरिएको थियो । साथै रक्तदान कार्यक्रममा ४३ जनाले रक्तदान गरी सहभागिता जनाएका थिए । बैकले आफ्नो सामाजिक उत्तरदायित्व कार्यलाई निरन्तरता दिने पनि जनाएको छ ।

सिन्धु विकास बैक लिमिटेड नेपाल राष्ट्र बैकबाट ख वर्गको इजाजतपत्र प्राप्त क्षेत्रीय

विकास बैक हो । काभ्रेपलाञ्चोक, सिन्धुपाल्चोक, दोलखा, चितवन तथा मकवानपुर गरी पाँच जिल्लाको कार्यक्षेत्र रहेको सिन्धु विकास बैकको २६ वटा शाखाहरू सञ्चालनमा रहेका छन् ।

लाइटाइड-क्यान्जिन पदमार्गमा टेलिकमको फोरजी

काठमाडौं (प्रस)- नेपाल टेलिकमले नेपालको प्रसिद्ध एवम् सुन्दर पदयात्रा गन्तव्यको रूपमा परिचित रहेको लाइटाइड-क्यान्जिन पदमार्गमा सो क्षेत्रका वासिन्दा तथा पर्यटकलाई लक्षित गरी फोरजी मोबाइल सेवा सञ्चालन गरेको छ ।

काठमाडौंदेखि सबैभन्दा नजिकको हिमाली पदमार्गको रूपमा चिनिने यस क्षेत्रमा नेपाल टेलिकमको फोरजी मोबाइल सेवाले पर्यटकहरूलाई यात्राका दौरानमा सांस्कृतिक, प्राकृतिक र भौगोलिक विविधताको अनुभव आफ्ना प्रियजनहरूसँग साटासाट गर्न सहयोग पुग्नेछ । समुद्री सतहबाट करिब ३८०० मिटरको उचाइमा अवस्थित क्यान्जिन उपत्यकामा नयाँ बिटिएस जडान गरेर नेपाल टेलिकमले उक्त क्षेत्रमा फोरजी सेवा सञ्चालनमा ल्याएको हो ।

रसुवा जिल्लाको गोसाइँकुण्ड गाउँपालिका-४ मा पर्ने र स्याफ्रुवेशीबाट लगभग २ दिनको पैदलयात्रामा पुगिने मनमोहक पर्यटकीय स्थल क्यान्जिन उपत्यका स्वदेशी तथा विदेशी पर्यटकका लागि लोकप्रिय गन्तव्यस्थल हो । लाइटाइड राष्ट्रिय निकुञ्जको क्षेत्रमा पर्ने यस उपत्यकामा नेपाल टेलिकमको फोरजी सेवा विस्तार भएसँगै यस क्षेत्रका स्थानीय वासिन्दा, घुम्न आउने पर्यटकहरू तथा यस भेगका पर्यटन लगायत अन्य व्यवसायीहरू समेत दूरसञ्चार सेवाबाट लाभान्वित हुने विश्वास कम्पनीको रहेको छ ।

लगानी बोर्ड बैठक

परियोजनाको प्राथमिकीकरण र अध्यावधिक गर्ने निर्णय

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं - प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीको अध्यक्षतामा आज बसेको लगानी बोर्डको बैठकले परियोजनाहरूको प्राथमिकीकरण गरी सूची अध्यावधिकसहित कार्यान्वयन गर्ने निर्णय गरेको छ ।

प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, सिंहदरबारमा भएको ६२औं बैठकले २०८१ वैशाखमा सम्पन्न लगानी सम्मेलनका क्रममा लगानी गर्न एवं परियोजनाको सूची तयार गरी बोर्डसमक्ष पेस गर्न उपप्रधानमन्त्री एवं अर्थमन्त्री विष्णुप्रसाद पौडेलको संयोजकत्वमा सार्वजनिक-निजी साझेदारी परियोजना प्राथमिकीकरण समिति गठन गरेको छ ।

बैठकबाट सार्वजनिक-निजी साझेदारी तथा लगानी ऐन, २०७५ बमोजिम नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तह वा मातहतका सार्वजनिक निकायले सार्वजनिक-निजी साझेदारी तथा निजी लगानीका परियोजनाको कार्यान्वयन गर्न-एकरूपता कायम हुनेगरी आवश्यक कार्यविधि तर्जुमा गरी पेस गर्न बोर्डको कार्यालयलाई निर्देशन दिइएको छ ।

बैठकले चीन-नेपाल मैत्री औद्योगिक उद्यान, दमकको परियोजना विकास सम्झौताअन्तर्गत विकासकर्तासँग सहमति जुटेका विषयमा जानकारी लिँदै बाँकी विषयलाई सम्बन्धित निकायसँगको छलफल एवं समन्वयमा टुह्ने लगाउन निर्देशन दिएको बोर्डका प्रवक्ता एवं

सहसचिव प्रधुम्नप्रसाद उपाध्यायले जानकारी दिए ।

माथिल्लो कर्णाली जलविद्युत् परियोजनाको वित्तीय व्यवस्थापनसम्बन्धी काराजातका सम्बन्धमा बोर्डलाई जानकारी गराइएको छ । यस्तै सेती नदी-६ अर्ध जलाशययुक्त परियोजना (४५० मेगावाट) को विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तथा बातावरणीय अध्ययनसमेतका लागि सर्वेक्षण अनुमतिपत्रको अवधि एक वर्षका लागि थप गर्ने निर्णय बैठकले गरेको छ ।

बैठकले नेपाल सरकारको आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को नीति तथा कार्यक्रमअनुसार बजेट वक्तव्यमा लगानी बोर्डसँग सम्बन्धित विभिन्न विषयहरू समावेश गर्न नेपाल सरकारसमक्ष सिफारिस गरेको छ ।

व्यावहारिक र वस्तुनिष्ठ

बजेट ल्याइन्छ : अर्थमन्त्री पौडेल

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- उपप्रधानमन्त्री एवं अर्थमन्त्री विष्णुप्रसाद पौडेलले विनियोजन विधेयकका सिद्धान्त र प्राथमिकताका आधारमै आगामी आवको बजेट निर्माण गरिने बताएका छन् । राष्ट्रियसभामा आगामी आर्थिक वर्ष २०८२ / ८३ का लागि विनियोजन विधेयकका सिद्धान्त र प्राथमिकता (कर प्रस्ताव बाहेक) माथिको छलफलमा उठेको प्रश्नको आज जवाफ दिँदै उनले बजेट कार्यान्वयनमा देखिएको बाधा हटाएर सरकार अघि बढ्ने स्पष्ट पारे ।

'व्यवहारिक र वस्तुनिष्ठ बजेट निर्माण र कार्यान्वयनको सुनिश्चितता गरिनेछ, बजेट कार्यान्वयनबाट मुलुक र आम नागरिकले प्रतिफल प्राप्त गर्छन्', उनले भने । उनले

छलफलबाट प्राप्त सुझावलाई बजेट निर्माण गर्दा ख्याल गरिने प्रतिबद्धता व्यक्त गरे ।

अर्थमन्त्री पौडेलले विकासको ढाँचा, गति र संस्कृतिक परिवर्तन गर्नुपर्ने कुरालाई सिद्धान्त र प्राथमिकताले जोड दिएको बताए । 'अहिलेको विकासको ढाँचा, गति र संस्कृतिले कही पुर्‍याउँदैन, अब त्यसमा परिवर्तन आवश्यक भएको अनुभूतिका आधारमा सिद्धान्त र प्राथमिकता प्रस्तुत भएको छ', उनले भने ।

नीति तथा कार्यक्रमसँग सिद्धान्त र प्राथमिकताको मेल खाएको र नीति कार्यक्रमलाई अनुसरण गर्दै सिद्धान्त र प्राथमिकता आएको उनको भनाइ छ । उपप्रधानमन्त्री पौडेलले सिद्धान्त र प्राथमिकताले सन्तुलित र समन्वयायिक विकासलाई जोड दिएको, रोजगारी, स्वरोजगारी र गरिबी निवारणलाई महत्व दिएको बताए ।

नेप्सेमा लगातार गिरावट

काठमाडौं (प्रस)- नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज (नेप्से) परिसूचकमा पछिल्लो चार कारोबार दिन लगातार गिरावट देखिएको छ । निरन्तर घटिरहेको नेप्से परिसूचक बुधबार १३ दशमलव ९६ अङ्कले घटेर दुई हजार ६२० दशमलव २७ को विन्दुमा कायम भएको हो । तीन सय १५ कम्पनीको एक करोड ८४ लाख ९६ हजार १३८ किता शेयर एक लाख १२ हजार ५७७ पटक खरिदबिक्री हुँदा रु आठ अर्ब ७३ करोड ६५ लाख ७० हजार ५०५ बराबरको कारोबार भएको हो ।

विकास बैक समूह एक दशमलव १९ र अन्य समूह दुई दशमलव ४६ प्रतिशतले बढेको छ भने अरु सबै समूहको उपसूचक घटेको छ । कारोबारमा ओम मेगाश्री फर्मास्युटिकल्स लिमिटेडको शेयर मूल्य सबैभन्दा बढी नौ दशमलव ९८ प्रतिशतले बढेको छ । गुराँस लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेडको शेयर मूल्यमा नकारात्मक सर्किट लागेको छ ।

मर्स्याङ्दी जलविद्युत् आयोजनाको वित्तीय व्यवस्थापन पूरा

काठमाडौं (प्रस)- कुमारी बैकको अगुवाईमा गोरखा जिल्लाको पालुङटार नगरपालिका, लमजुङ जिल्लाको राईनास नगरपालिका र तनहुँ जिल्लाको भानु नगरपालिका भएर बग्ने मर्स्याङ्दी नदीमा एम. ए. पावर प्रा. लि. ले निर्माण गर्ने ९० मेगावाटको मर्स्याङ्दी नदी अर्धजलाशययुक्त जलविद्युत् आयोजनाका लागिब लगानी सम्झौता सम्पन्न भएको छ ।

लगानी सम्झौता एम. ए. पावर प्रा. लि.का अध्यक्ष अनुप आचार्य र कुमारी बैक लिमिटेडका प्रमुख व्यवसाय अधिकृत क्षितिज खड्काको उपस्थितिमा कुमारी बैक लिमिटेड, प्रभु बैक लिमिटेड, सिद्धार्थ बैक लिमिटेड, कृषि विकास बैक लिमिटेड, सार्निमा बैक लिमिटेड, कर्मचारी सञ्चय कोष, गरिमा विकास बैक लिमिटेड, लुम्बिनी विकास बैक लिमिटेड तथा साँफेला डेभलपमेन्ट बैक

लिमिटेडको रु. १५ अर्ब १८ करोड ७५ लाखको संयुक्त लगानीमा आयोजना निर्माण हुने गरी ऋण सम्झौता सम्पन्न भएको छ ।

स्वपूँजी लगानीतर्फ अनुप आचार्य, हरिबाबु न्यौपाने र दिपक बरालको हुनेछ । साथै डोल्मा इम्पाक्ट फण्डले पनि कम्पनीमा संस्थापक सेयरको ४९ प्रतिशत सम्म स्वपूँजी लगानी रहने कम्पनीका अध्यक्षले बताएका छन् । यही समूहबाट हाल सेतीखोला हाईड्रोपावर लिमिटेड मार्फत सेतीखोला जलविद्युत आयोजना २२ मे.वा. निर्माण कार्य अन्तिम चरणमा रहेको छ ।

आयोजनाको नेपाल विद्युत प्राधिकरणसँग २०८० साल कार्तिक ०१ गते विद्युत खरिद विक्री सम्झौता सम्पन्न भई व्यापारिक उत्पादन शुरू गर्नु पर्ने मिति २०८६ साल वैशाख २२ रहेको छ ।

अब मात्र एक क्लिकमा...

www.prabhabinonline.com

facebook

www.facebook.com/Prabhab Online

thumbs up

प्रभाव दैनिक